

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Lill Natalie Allum, 33371187

Innspill til konsesjonspliktavurdering av vannuttak fra Orebergvannet i Holmestrand kommune

Viser til brev m.v. fra NVE 22.08.19 angående vurdering av konsesjonsplikt for uttak av vann fra Orebergvannet. NVE ber Fylkesmannen om å vurdere om kjente allmenne interesser kan bli berørt som følge av tiltaket, og i tillegg vurdere tiltaket opp mot sin sektorlovgivning. NVE ber også om at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 blir vurdert.

Bakgrunn og tiltak

7 grunneiere fra Holmestrand søker om å få ta ut vann fra Orebergvannet til jordbruksvanning. Holmestrand kommune eier Dam Orebergvann samt en vannledning fra innsjøen og tilhørende kummer som tidligere ble brukt til drikkevann, men som nå er koblet fra det kommunale ledningsnettet. Sommeren 2018 fikk de aktuelle grunneierne tillatelse av kommunen til å koble seg på den gamle ledningen og bruke den til jordbruksvanning, grunnet de ekstremt tørre forholdene. Tiltaket det nå søkes om er en fortsettelse av fjorårets ordning med vannuttak, og vil altså ikke kreve noen form for graving eller bygging i selve vannet eller vassdraget, da eksisterende ledningsnett vil bli benyttet. Det søkes om å få ta ut vann inntil vannstanden er 100 cm under overløp på dam. Orebergvannet brukes allerede til jordbruksvanning i Sande kommune, men i mye mindre skala enn det søkes om her. Utløpsbekken fra Orebergvannet renner ned dalen, gjennom Høymyr naturreservat og ender til slutt i Hillestadvannet.

Fylkesmannens rolle

Fylkesmannens miljøavdeling har ansvar for kunnskapsgrunnlaget i vassdrag (miljøtilstand og påvirkninger) og skal fungere som miljøfaglig rådgiver for andre involverte myndigheter i medhold av vannforskriften. Fylkesmannen har også ansvar for forvaltning av anadrom laksefisk i medhold av laks- og innlandsfiskeloven, og videre for fysiske tiltak som kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer, jf. forskrift om fysiske inngrep i vassdrag.

Miljøavdelingens vurdering

Orebergvannet er et lite vann med få registrerte påvirkninger og blir regnet som i god økologisk tilstand jf. vannforskriften. Selve tiltaket vil ikke kreve noen fysiske inngrep i vannet og vil bare sees som lavere vannstand sommerstid. Regulering av vannstand synes spesielt godt i strandsonen rundt innsjøen, hvor større områder enn normalt tørrlegges. Effekten av slik tørrlegging varierer basert på

hvor lenge områdene er tørre og hvor fort vannstanden synker. Her blir det søkt om å ta ut vann til vannstanden er 100 cm under overløpet på dammen, men faktisk uttak kan være mindre (sommeren 2018 var vannstanden 70 cm under overløp da vannuttaket stoppet) og effekten på naturen rundt Orebergvannet er ikke nødvendigvis veldig stor i et normalår. Det er imidlertid verdt å merke seg at det er økt sannsynlighet for hyppigere og mer ekstreme episoder med tørke som følge av klimaendringene, som igjen vil gi økt behov for jordbruksvanning.

Utløpsbekken fra Orebergvannet får bare vann fra overløpet på dammen og vil tørrlegges i perioder med ekstrem tørke. Det er nettopp i slike perioder det er størst behov for vanning i landbrukssammenheng, og uttak av vann fra Orebergvannet vil dermed føre til at en slik tørrlegging av bekken forlenges. Høymyr naturreservat nedstrøms dammen er fredet for å bevare en flatmyr med middels rik - stedvis rik vegetasjon og alle inngrep som endrer eller innvirker på de naturgitte forholdene er forbudt. Rødlistearten smalmarihand (VU) er registrert i området. Myra får deler av vannforsyningen fra kalkrike grunnvannskilder, så det er noe uklart hvor stor negativ effekt en langvarig tørrlegging av bekken vil ha på myra, men tørrlegging er helt klart negativt for selve bekken og tilhørende flora og fauna. Tiltaket kan i den sammenhengen sees på som forringelse av produksjonsmulighetene for fisk og ferskvannsorganismer i bekken, og vil i så tilfelle behøve tillatelse fra Fylkeskommunen da dette ikke er en anadrom strekning og det ikke er registrert truede arter i vassdraget.

Vi mener at kunnskapsgrunnlaget som foreligger nå ikke er tilstrekkelig til å fatte beslutning i saken. Det kan derfor være nyttig med en konsesjonsbehandling slik at konsekvensene av tiltaket kan utredes på en helhetlig måte og eventuelle vilkår settes for å minske negativ påvirkning.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer det slik at allment kjente interesser kan bli nevneverdig berørt av tiltaket. Tørrlegging av utløpsbekken fra Orebergvannet vil være negativt for livet i bekken og kan også påvirke Høymyr naturreservat negativt. Reservatet representerer naturverdier av nasjonal art. På denne bakgrunnen mener vi at kunnskapsgrunnlaget om effekten av vannuttaket må styrkes før det fattes beslutning i saken.

Vi ser at tiltaket vil være samfunnsnyttig mtp. jordbruket og det vil av den grunn være positivt å finne frem til en løsning som sikrer minstevannsføring og mulighet for vannuttak.

Med hilsen

Elisabet Rui (e.f.)
direktør i Miljøavdelingen

Lill Natalie Allum
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent